

ХОРЛАМНЫ СОЛДАТЛАРЫ

Юч къарындаш

Тамаланы Муса.

Тамаланы Хусейн.

Элбурс послыдан Тамаланы Ахыныч юч жашы - Муса, Баттал, Хусейн - урушун аллында жылда школуну бошоп, элде бирер жерде иштей эдиле. Тамата эгелери Асият, Пятигорскде училешни тауусуп, элде устаз болуп туралы. Къаркынычы жылда уа аны ишлерге ол Советге кёчёрди. Председатели секретары эдиле. Арта ол Къазастанны сыйлы кзурулушчусу, Ленинни ордени бла сауыгаланган Гюлюпаны Абу бла бир юйор къардыла.

Муса сойгек кызы бла ийдегил болуп, аллага сабий туугандан сора башланган эди уруш. Аны биринчи атынан кёргоноч, «анам» деген сёзюн оштиткин, къазуат айырды аны юйорюнд.

Урушка төбегерен жашланы Асият, Кёндөлөнше этип (район арал ол заманда анда эди), кеси ашырып болгонды. Эки къарындашын, Элбурсдан дагында кёл жашланы военкоматны куулулукчулары кыларына этдиорюп кетти. Баттал - жашланы ортанчысында комсомол секретары эди. Къарындашларындан сора кёл турмай ол да урушка кетеди. Аны бла дум болды.

Хусейн жашланы гитичи эди. Ол сабийлигинден да ётпор эди. Бир жол Минги таууга чыккынан къуумладан биринде Элбурсдан бир таууп кыс болды. Ол ёрлей барганы жерде жыгалап, бутун сындырды, эси ташлайды. Негерлер аны, ёлген сунуп, палатка орнатты, аны ичинде жатдырып кетедиле.

Элге халпар жайылганда, адамла ёлгоноч экиште тигелетирге жикчи юч барырга оюнашдыла. Хусейн а, оспагарт окуна агачы чанасын алып, таууга кетип калды. Къарыны болгуну, палаткага жетеди. Къыз, эсин жыйал, не этерге билмей тура эди. Таныш адамны кёргенде уа, бек къуанды.

Жашу бирегине кыой териле да

элтенг эди. Кызыны чанага жатдырып, ала бла юсюн жабып, ол ингирде окуна элге келтирди. Онжети-онсигиз жылгысында юйюндөн кетип, Хусейн тас болуп калады. Жууулары айланадыла, излейдиле, табалмайдыла. Аны бла изленюч кыюп кыоядыла. Юч жылдан аскер кийимлери, гитче командир чыны бла кеси келип кылары юйюне. Арта ачык болганына кёре, ол юйюндөн кычып, Таржикстанда кылулук этип турганды.

Элине кыайтхандан сора школда аскер инструктор болды, жаш телюну уруш этерге юйретеди. Кызауата кеткенде уа, бирегине кыарындаш Муса, кеси юйорегенден отуз жашу бар эдиле. Аны санында Журтубайланы Алий бла Назир (ала тууган къарындаш эдиле), Закипханланы Магомед, Жантууланы Ата, Курданланы Солтан, Закипханланы Муртафа, Байдаланы Сагьат, Шаурганланы Сагьат болгондыла.

Аланы асламысы юйлерине кыайтмадыла. «Менден писмо келмесе, ёлгеним билгирин», - деп Хусейн кете туруп алай айтан жок эдиле. Соулосон шахарны тиресинде бардырылган кызыуу сермешлеге кыайтханыны юсюндөн эки-юч кыагыты келген эди. Андан сора тохтап калдыла. Байлыкъ.

Жашланы кыадарлары алай болду. Эки эгеч а аналары бла Кыргыстанга тошген эдиле. Амнат анда эчанд өледди. Халимат а Жанкыяланы Аокхта эри барды. Кызуум жыл мындан алып ауушанды. Ата журтлары жаудан кыорулай ёлген кыарындашланы биз билген халпары алайды.

ОСМАЛПАНЫ Хыйса.

Таукенланы Людмила Огъары Мапкъарны орта школунда орус тил бла литературадан окутууп келгенди аты жыл болды. Жаш устаз, тамата коллегаларындан ююго алып, хар дергесе тынгылы хазырлачууу. Суратда: Таукенланы Людмила окуучулары бла. Сураты МАМАЛПАНЫ Алий алганды.

Юбилей

Жаннага, биринчи сабийине, Куулийланы Кыайсын 1970 жылда былай жазганды: «Жанначык, сен мени атыгылыгы биринчи кыуучуусун». 1980 жылда башка писмодат «Жанначык, сен - мени бек улуу жапсарыуусу, сойгек кызым. Суу бол», - дейди. О жылда Москвада спельбондичандан жезган кыагытында тизилген уа жа Астана бююлгокнде да кёз жашыа окуулмады: «Мени сени бек оюмо, сага Аллах тынгылык, сабырлыкты, халаллыкты, адамлыкты берген ючюн насыптым. Болсун ол жышлана бла жашуа этерге кыялы. Он игиди, жашырып болуп, хар демеги училешни юкөл болгоноч кыянамагына. Суу бол дейме сага».

«Сен - мени жапсарыуусу»

- Жанна Кыайсынова, сизни юбилейгиз болган кинона ушагызыны жаннети болсун, атыгыздан башайык. Жыртыч тыюлсе деп ол нек айта эди? - Не заманда да атам манга жазган санай туруучу эди, асыр тыныс, кеси кескиги кыоруу лаллык тыюлсе, деучю эди. Кертиси бла да, сабийлигинде, кёлюме тийсе, кыруда жылп туруучу эдим. Атам а: «Жанначык, алай болурга жарамайды, жашуу сени малпат кетерикди», - деучю эди. Алай мени торленалмаган. Ачык айтаанд, торленалмагынама сокуурамманга.

- Сиз Гуманитар тинтүүлени институтуна илму иш бла юрешесиз. Илмуну дунясына жолну ким кёргозотенди сизге? - Биягы атам. Мен жырчы болурга сие эдим. Фрунзедде музыка училешни юкөл болгоноч де окуганым. Алай Ата журтубузга кыайтханындан сора атам: «Искуство, литература бла юрешюч ючюн, жарык фахму керекди. Сен умууротте кир да, билим ал», - дейди. Мен ол айтанла этеме.

Алай бир жол кыанкында болганыбызда, жырчы деп тилей кетериле да, мен жырчылам. Очюн атам: «Мени сени аллында термиси болурма...» - деген эди. Алай мени уа жарчы болмагыны ючюн юрөгүм кыяналмады, илму бла бек сойюк юрөшөме. Мену

Алай бир жол кыанкында болганыбызда, жырчы деп тилей кетериле да, мен жырчылам. Очюн атам: «Мени сени аллында термиси болурма...» - деген эди. Алай мени уа жарчы болмагыны ючюн юрөгүм кыяналмады, илму бла бек сойюк юрөшөме. Мену

Кыыйынлыклада чыныккысы

О космока да уммаганды, тенгизден кырып да айланмаганды, урушу неда урунуу жигити да болмаганды. Жаланды тюз ниети жашаганды. Жылдан кезуилде, тынчылык кыялдан да кырал кыяры жибресе, арды барганды. Имансылык борчун, кыалты ишми, жушушу да изленген мардага жетирип толтурганды. Арта турмаганды, кыачмаганды, бугьмаганды. Кесин аммаганды.

Ол къарындаш Буюн ёгөн Маккалары Жамалды. Буюн ёгөн анга секен юч жыл болганына да кыармай, тиригили, сёлөшөгөн, айтыны да, саны-сыфаты да апаматарыла. Бу жыл сандан алай кёлплене табаллык тыюлсе.

Алай адамга тобег, жаркы салламшаханын кёрсөнг, шакты аузын, ол айтан эси сёзгөн эшитсөнг, кесинде бир иштик кышайып, кёлн юрөгиги кыуанып, кёлн юрөгюлорюп айрылса. Хар юкюлганын сайын да алай. Ма алдыла адманы кесине тархан, хурмет да этирген, нематты да бис-сый да бердирген болганды.

Айханд да, кеси кыюл кыялыны бла жашау этип келген адманы кыадары тынч болмаганды. Сеуир окуна эдиле. Къыз, келди жетди жыл санга, кыал сакулъялды кесин деп. Ким биледи, кыыйынлык адманы чыкты дегенери уа, керти болгуну.

Бир торти хорлатылды, ачдылалмадыла, сөдирегиди, Жамал а тонулгоменди, тэгенди.

Алай сагыш этип кёрюгоз, жети кыарындашын, бир эгечтен кеси жасалай кыалтыны кыыйынлыктын кёртөгөн тынчымыды? Уруш аллы жылдада Жамалны бир атадан бла бир андан тууган юч тамата кыарындаш, кыошуду жашаган кыардан тубериле жуугуру бир биризындан Солтан, Эке, Жабра өледиле. Жамал бла аны кичиси Ахмат кыаладыла. 1940 жылда аталары Абдулкерим да ауушды. Андан алпыс уа аталарыны тамата кыарындаш. Жамалдын аналары - Доттуланы Кыармырзаны кызы Нелманы биринчи эри - Хажибек эдиле. Аны төрт сабийи - Азор, Кыайи, Майра, уу физиколог сынамысына деп Нелманы Абдулкерим кыарындаштыла. Уруш башланганлай, Кыайини, Махайны, Азорну аскерге ашыргандыла. Бирги да кыайтмаганды андан. Сабийиле да жеткен. Сөлгичини класса окутуучу турган Кёндөлөнше Андурев аты колхозу малларын кюрге барганды. Ол боюн да эгинде тутуды афанда бла кыайи ишлене. «Кызы тууладан да чыкты ден артык малы болгуну улуу оюруго кыар эдиле. Атырзаланы Кыайи бла Атабек, Жюлапаны

Эулъарни, Асанланы Хасан, Тюбеланы Агъа агъа къулулук болганды, хар затны да юйретпей тургандыла», - деп эгереди Макка улу. «Трудоненге эт, жау, бишпак да берген эдиле. Коз артында уа юйге жети кыой, бир эки оюруп келген эдим. Андан сора да, кёл нарток, тары, бичен да келтирип торшонор эдиле».

Эгелери Афу уа кыабартылы жашау эрге барганды эди. Алай аналары, кыарындашлары Жамалны бла Ахматны кыайры сөз да кёрчорюп, кёл кёрмеге жибергенеринден сора ол да кёл жашамаганды.

Красноярск крайда агач кеюрге манга эдем керекди, дегенди Председатель: «Кимни да ал, Макка улуну тийме», - деп тиледи. Ол мында бек керекки адамды - Арз элтирге ишлей билген, кыары улу жаша керекдиле деп Жамалны бек кыары сайлады ол келген аскерчи - Иваноска, Кант, Ворослово районладан арз элтирге 50 адманы айырганды эди, - дейди Макка улу. - Кыарыууланы уа юйретине ашырганды эдиле. Эки керемилден кыарындаш, барыбыз да таулу жаша эдик».

1944 жылы июль айы Жамал кыайрыны кезуилде деп бири болды. Бу жол да анга узак жолга аттанырга тошуде Алай да, кеси ыразыгыты бла улай. Букуртыкты бол салып, Айна-Атада юч юнюню мычып, андан ары Красноярск крайга поезде бла элтирди. Юч айкыны аралтаган жерлерине алай жетедиле.

Анда Макка улу бла бирге оюч адманы тошорюп, алай да юрөгюм поезе бла Баайка деген станцияга элтенгиди, ошкөжит да берген эдиле. Тогузу айны ишлеткенди. Жамал да нёгерлери бла бирге Енисей уюну юсо юла баржала топурулуп келтирген улуу кангаанын, аркысы бла аламын, поездеге жоюлганды. Суу тогузу айны ишле оулу дегенги билгендиле. Ашыра уа - булгаган картоддан бла хоубустандылген борд, кыара эткем. Тёлген борд ашыра ашарыларындан озмаганды.

Юйге 1945 жылы март айыны ахырында кыыйышанды. Онсигиз жылда толмаганды жашау ол улуу сыну эди. Красноярсдан аламын кийип турма дейдиле. Тийшире да изледиле. Къадар Маккаланы Жамалга бла Черкелсаны Мамулу кызы Фаризата жашу юйор кыуарга буурган болур эди. Ала Налькыде бирге жашу келгенги 22 жылга юкюшканды. Андан бер да Жамал кёл торлю жерде ишленген. Болгонюнде да ол гланвонатман кырууларда кыруу эгери Кыайда да анга улуу сый-намыс бердиле.

Жашуу тынч болмаган эседа, бу алмат адм кесин насыптыла кырууларда кыруу эгери Кыайда да анга улуу сый-намыс бердиле.

Жашуу тынч болмаган эседа, бу алмат адм кесин насыптыла кырууларда кыруу эгери Кыайда да анга улуу сый-намыс бердиле.

Красноярск крайда агач кеюрге манга эдем керекди, дегенди Председатель: «Кимни да ал, Макка улуну тийме», - деп тиледи. Ол мында бек керекки адамды - Арз элтирге ишлей билген, кыары улу жаша керекдиле деп Жамалны бек кыары сайлады ол келген аскерчи - Иваноска, Кант, Ворослово районладан арз элтирге 50 адманы айырганды эди, - дейди Макка улу. - Кыарыууланы уа юйретине ашырганды эдиле. Эки керемилден кыарындаш, барыбыз да таулу жаша эдик».

1944 жылы июль айы Жамал кыайрыны кезуилде деп бири болды. Бу жол да анга узак жолга аттанырга тошуде Алай да, кеси ыразыгыты бла улай. Букуртыкты бол салып, Айна-Атада юч юнюню мычып, андан ары Красноярск крайга поезде бла элтирди. Юч айкыны аралтаган жерлерине алай жетедиле.

Анда Макка улу бла бирге оюч адманы тошорюп, алай да юрөгюм поезе бла Баайка деген станцияга элтенгиди, ошкөжит да берген эдиле. Тогузу айны ишлеткенди. Жамал да нёгерлери бла бирге Енисей уюну юсо юла баржала топурулуп келтирген улуу кангаанын, аркысы бла аламын, поездеге жоюлганды. Суу тогузу айны ишле оулу дегенги билгендиле. Ашыра уа - булгаган картоддан бла хоубустандылген борд, кыара эткем. Тёлген борд ашыра ашарыларындан озмаганды.

Юйге 1945 жылы март айыны ахырында кыыйышанды. Онсигиз жылда толмаганды жашау ол улуу сыну эди. Красноярсдан аламын кийип турма дейдиле. Тийшире да изледиле. Къадар Маккаланы Жамалга бла Черкелсаны Мамулу кызы Фаризата жашу юйор кыуарга буурган болур эди. Ала Налькыде бирге жашу келгенги 22 жылга юкюшканды. Андан бер да Жамал кёл торлю жерде ишленген. Болгонюнде да ол гланвонатман кырууларда кыруу эгери Кыайда да анга улуу сый-намыс бердиле.

Жашуу тынч болмаган эседа, бу алмат адм кесин насыптыла кырууларда кыруу эгери Кыайда да анга улуу сый-намыс бердиле.

Жашуу тынч болмаган эседа, бу алмат адм кесин насыптыла кырууларда кыруу эгери Кыайда да анга улуу сый-намыс бердиле.

Жашуу тынч болмаган эседа, бу алмат адм кесин насыптыла кырууларда кыруу эгери Кыайда да анга улуу сый-намыс бердиле.

Концерт

Классика музыкага тынгыларкыдыла. Классика музыканы сойгөнлеге КМР-ни Кызырал филармониясы симфония оркестри ай сайын концертте береди. 22-чи апрельде уа немисли композитор Л.В. Бетховени (1770-1827 жж.) сайлана чыгармалары согулукыдала.

Аны бир кыуум белгилли симфонияларын, «Фиделио» операсындан юзюкюч, «Кориолан», «Эгмонт» деген увертюраларын, фортепьяно бла оркестрге беш концертти, инструменталны сонаталарга жазылган пьесаларын эм башка чыгармаларында да эшиткирди ол кон концертте кыаручу. Аланы санында уа композиторну айтыллык «Патетическая», «Лунная», «Аппассионата» сошкыны бериле.

Аны бир кыуум белгилли симфонияларын, «Фиделио» операсындан юзюкюч, «Кориолан», «Эгмонт» деген увертюраларын, фортепьяно бла оркестрге беш концертти, инструменталны сонаталарга жазылган пьесаларын эм башка чыгармаларында да эшиткирди ол кон концертте кыаручу. Аланы санында уа композиторну айтыллык «Патетическая», «Лунная», «Аппассионата» сошкыны бериле.

Аны бир кыуум белгилли симфонияларын, «Фиделио» операсындан юзюкюч, «Кориолан», «Эгмонт» деген увертюраларын, фортепьяно бла оркестрге беш концертти, инструменталны сонаталарга жазылган пьесаларын эм башка чыгармаларында да эшиткирди ол кон концертте кыаручу. Аланы санында уа композиторну айтыллык «Патетическая», «Лунная», «Аппассионата» сошкыны бериле.

Аны бир кыуум белгилли симфонияларын, «Фиделио» операсындан юзюкюч, «Кориолан», «Эгмонт» деген увертюраларын, фортепьяно бла оркестрге беш концертти, инструменталны сонаталарга жазылган пьесаларын эм башка чыгармаларында да эшиткирди ол кон концертте кыаручу. Аланы санында уа композиторну айтыллык «Патетическая», «Лунная», «Аппассионата» сошкыны бериле.

Аликпаланы Владимир

КМР-ни сыйлы журналисти.

КМР-ни сыйлы журналисти.

КМР-ни сыйлы журналисти.

КМР-ни сыйлы журналисти.

КМР-ни сыйлы журналисти.

КМР-ни сыйлы журналисти.

